

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Chuyên ngành: Quản lý Văn hóa

ĐỀ TÀI:

HOẠT ĐỘNG QUẢN LÝ DI SẢN VÀ
PHÁT TRIỂN DU LỊCH TẠI ĐỀN SÓC -
HUYỆN SÓC SƠN - THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Giảng viên hướng dẫn : ThS. Phạm Bích Huyền

Sinh viên thực hiện : Hà Thị Thu

Lớp : QLVH 8B Khóa học 2007-2011

HÀ NỘI – 2011

MỤC LỤC

	Trang
LỜI CẢM ƠN	6
1. Lý do chọn đề tài	7
2. Tình hình nghiên cứu đề tài	8
3. Mục đích nghiên cứu của đề tài	8
4. Đối tượng và khách thể nghiên cứu	8
5. Phương pháp nghiên cứu	8
6. Kết cấu khóa luận	9
Chương 1:	
LÝ LUẬN CHUNG VỀ QUẢN LÝ DI SẢN VĂN HÓA VÀ PHÁT TRIỂN DU LỊCH	10
1.1. Quản lý nhà nước về di sản văn hóa	10
1.1.1. Khái niệm	10
1.1.1.1. Khái niệm di sản văn hóa và một số khái niệm liên quan	10
1.1.1.2. Khái niệm Quản lý di sản văn hóa	11
1.1.2. Quản lý Nhà nước về di sản văn hóa	12
1.1.2.1. Quản lý Nhà nước về văn hóa	12
1.1.2.2. Quản lý nhà nước về di sản văn hóa	15
1.2. Quan điểm của Đảng, Nhà nước về quản lý di sản và phát triển du lịch.	18
1.3. Mối quan hệ giữa di sản văn hóa với phát triển du lịch	20
1.3.1. Hoạt động du lịch văn hóa	20
1.3.1.1. Khái niệm du lịch và đặc trưng của du lịch	20
1.3.1.2. Các loại hình du lịch	20
1.3.1.3. Hoạt động du lịch văn hóa	24
1.3.2. Vai trò của di sản văn hóa trong phát triển du lịch	25

<i>1.3.3. Tác động của du lịch đến hệ thống di sản văn hóa</i>	28
Chương 2:	
THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG QUẢN LÝ DI SẢN VÀ PHÁT TRIỂN DU LỊCH TẠI ĐỀN SÓC – HUYỆN SÓC SƠN – THÀNH PHỐ HÀ NỘI	30
2.1. Di tích và di sản văn hóa tại đền Sóc	30
<i>2.1.1. Di tích lịch sử văn hóa tại đền Sóc</i>	30
<i>2.1.2. Di sản văn hóa tại đền Sóc</i>	31
2.1.2.1. Di sản văn hóa vật thể tại đền Sóc (khu di tích đền Sóc)	31
2.1.2.2. Di sản văn hóa phi vật thể tại đền Sóc (lễ hội Gióng)	33
2.2. Thực trạng hoạt động quản lý di sản và phát triển du lịch tại đền Sóc	35
<i>2.2.1. Thực trạng hoạt động quản lý di sản văn hóa tại đền Sóc</i>	35
2.2.1.1. Công tác quản lý di sản văn hóa vật thể	35
2.2.1.2. Công tác quản lý di sản văn hóa phi vật thể (Hội Gióng)	36
2.2.1.3. Hoạt động của Ban Quản lý di tích đền Sóc	45
<i>2.2.2. Thực trạng phát triển hoạt động du lịch tại đền Sóc</i>	49
2.2.2.1. Các tour du lịch đến với đền Sóc	49
2.2.2.2. Thực trạng du khách đến với đền Sóc	51
2.2.2.3. Các hoạt động dịch vụ văn hóa và du lịch	53
<i>2.2.3 Đánh giá hoạt động quản lý di sản và phát triển du lịch văn hóa tại đền Sóc</i>	56
2.2.3.1. Những ưu điểm	56
2.2.3.2. Những hạn chế tồn tại	58

Chương 3:	
GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG QUẢN LÝ	
DI SẢN VÀ PHÁT TRIỂN DU LỊCH TẠI ĐỀN SÓC – HUYỆN	
SÓC SƠN – THÀNH PHỐ HÀ NỘI	60
<i>3.1. Hoạt động quản lý di sản văn hóa ở đền Sóc</i>	60
3.1.1. Công tác trùng tu, tôn tạo di tích đền Sóc	60
3.1.2. Công tác giới thiệu, quảng bá giá trị di sản	60
3.1.3. Công tác tổ chức lễ hội	64
3.1.4. Công tác biên kịch, dàn dựng kịch bản sân khấu (hội Gióng)	66
<i>3.2. Hoạt động phát triển du lịch ở đền Sóc</i>	68
3.2.1. Xây dựng tour du lịch đến các di tích trên toàn huyện.	68
3.2.2. Phối hợp với các đối tác hình thành các tour du lịch	76
KẾT LUẬN	78
PHỤ LỤC	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO	83

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Di sản văn hóa, trong một sự phân chia tương đối, bao gồm di sản văn hóa vật thể và di sản văn hóa phi vật thể, là những giá trị văn hóa được xây đắp từ đời này qua đời khác, trải qua bao thăng trầm của lịch sử để trở thành dấu ấn huy hoàng của quá khứ, nền tảng của đời sống đương đại, là tài sản của quá khứ, nó có mặt ở tất cả mọi nơi với quy mô và tính chất khác nhau. Tuy nơi nhiều, nơi ít, nơi đặc sắc, nơi phong phú đa dạng khác nhau, nhưng ở đâu có con người là ở đó có văn hóa, có di sản văn hóa. Có di sản văn hóa tất yếu nảy sinh công tác quản lý di sản văn hóa để bảo tồn và phát triển kho tàng di sản văn hóa của cha ông để lại. Trong tiến trình hội nhập hiện nay, các quốc gia nói chung cũng như nước ta nói riêng đều chú ý khai thác thế mạnh vốn có của mình để phát triển kinh tế của đất nước. Quá trình khai thác giá trị của kho tàng di sản văn hóa để phát triển du lịch tất yếu nảy sinh công tác quản lý di sản. Và Đền Sóc ở thôn Vệ Linh – Xã Phù Linh – Huyện Sóc Sơn – Thành phố Hà Nội bao gồm khu di tích đền Sóc (*di sản vật thể*) và lễ hội Gióng (*lễ hội vừa được UNESCO công nhận di sản văn hoá phi vật thể*) đang được chú trọng để phát triển du lịch góp phần bảo tồn và phát huy những giá trị di sản văn hóa. Nhưng công tác quản lý di sản tại đây vẫn còn nhiều vấn đề bức cấp: thiếu nguồn nhân lực giỏi, cơ sở hạ tầng chưa hoàn thiện... nên chưa thu hút được khách du lịch đến quanh năm. Là một người con sinh ra tại chân núi Sóc, người viết muốn đi sâu tìm hiểu hoạt động quản lý di sản và phát triển du lịch tại đền Sóc để tìm ra những giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý di sản và phát triển du lịch nhằm thu hút khách du lịch, phát triển kinh tế du lịch và bảo tồn, phát huy những giá trị di sản đặc sắc của khu di tích đền Sóc.

2. Tình hình nghiên cứu đề tài

Đã có rất nhiều tổ chức, cá nhân có những công trình nghiên cứu dưới nhiều góc độ khác nhau nhằm hiểu rõ và khẳng định giá trị văn hóa, di sản của Đền Sóc. Hầu như tất cả mọi nghiên cứu điều khai thác khía cạnh giá trị của khu di tích lịch sử và lễ hội Gióng tại Đền Sóc. Tuy nhiên, nhận thấy tầm quan trọng trong phát triển kinh tế du lịch tại đền Sóc, nhất là khi lễ hội Gióng được UNESCO công nhận là di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại. Người viết muốn đi sâu vào nghiên cứu hoạt động quản lý di sản và phát triển du lịch để góp một phần nhỏ trong việc nghiên cứu và khẳng định vai trò quan trọng của di sản văn hóa nói chung và di sản văn hóa tại Đền Sóc nói riêng đối với du lịch nước nhà.

3. Mục đích nghiên cứu của đề tài

Khi thực hiện bài khóa luận này, mục đích nghiên cứu của người viết chính là:

- Tìm hiểu tổng quan về hoạt động quản lý di sản và phát triển du lịch tại đền Sóc, làm rõ tầm quan trọng của hoạt động quản lý di sản đối với việc phát triển du lịch.
- Đánh giá thực trạng, tiềm năng, nêu lên các vấn đề, các giải pháp để nâng cao hiệu quả hoạt động quản lý di sản tại đền Sóc nhằm phát triển khu di tích thành địa điểm thu hút khách du lịch.

4. Đối tượng và khách thể nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: Nghiên cứu hoạt động quản lý di sản và phát triển du lịch tại Đền Sóc.
- Khách thể nghiên cứu: Tại Đền Sóc – thôn Vệ Linh – Xã Phù Linh – Huyện Sóc Sơn – thành phố Hà Nội.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Dựa trên quan điểm duy vật biện chứng của chủ nghĩa Mác- Lênin
- Tiến hành những phương pháp nghiên cứu khoa học:
 - Phương pháp thu thập và xử lý Tài Liệu
 - Phương pháp khảo sát thực địa
 - Phương pháp điều tra xã hội học
 - Phương pháp phỏng vấn

6. Kết cấu khóa luận

Nội dung của khóa luận ngoài phần mở đầu, phần kết luận, phụ lục, tài liệu tham khảo còn có 3 chương chính như sau:

Chương 1: Lý luận chung về quản lý di sản văn hóa và phát triển du lịch

Chương 2: Thực trạng hoạt động quản lý di sản và phát triển du lịch tại đền Sóc – Huyện Sóc Sơn – Thành phố Hà Nội

Chương 3: Nâng cao hiệu quả hoạt động quản lý di sản và phát triển du lịch văn hóa tại Đền Sóc – huyện Sóc Sơn – thành phố Hà Nội

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tiếng việt:

1. Báo cáo kết quả “Lễ hội Gióng tại Đền Sóc – Huyện Sóc Sơn – Hà Nội (2010) của Ban Quản lý di tích Đền Sóc.
2. Cao Đức Hải (chủ biên) và Lê Khánh Ngọc, *Giáo trình Quản Lý Lễ Hội và Sự kiện*, Nxb Đại học Quốc Gia Hà Nội.
3. Dương Thị Hội (2000), *Di tích lịch sử văn hóa – Hà Nội*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
4. Dương Văn Sáu (2004), *Lễ hội Việt Nam trong sự phát triển Du lịch*, Giáo trình danh cho sinh viên các trường ĐH & CĐ ngành Du lịch, Trường Đại học Văn hóa, Hà Nội.
5. Lê Thị Hoài Phương (2010), *Hội Gióng ở Đền Sóc*, Nxb Văn hóa - Thông tin, Hà Nội.
6. Luật Di Sản Văn hóa 2001, được sửa đổi bổ sung năm 2009, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
7. Luật Du Lịch năm 2005, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
8. Nguyễn Văn Hy, Ts. Phan Văn Tú, Hoàng Sơn Cường, Lê Thị Hiền và Trần Thị Diên, *Quản lý hoạt động văn hóa*, Nxb Văn hóa – Thông tin Hà Nội, 1998.
9. Nguyễn Đăng Duy – Trịnh Minh Đức (1993), *Bảo tồn di tích lịch sử văn hóa*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
10. Phạm Mai Hùng (2003), *Giữ gìn và phát huy di sản văn hóa dân tộc*, Nxb Văn hóa – Thông Tin, Hà Nội.
11. Trịnh Thị Minh Đức (chủ biên), Phạm Thu Hương, *Giáo trình bảo tồn di tích lịch sử văn hóa*, Nxb Đại học Quốc Gia Hà Nội.

12. Tài liệu giảng dạy môn *Quản lý di sản với phát triển du lịch* của Ts. Dương Văn Sáu – Trường Đại học Văn Hóa Hà Nội cho các lớp Quản Lý Văn hóa
13. Viện Nghiên cứu phát triển Du lịch (2008), *Hiện trạng tổ chức quản lý và phát triển du lịch tại các khu di sản thế giới ở Việt Nam*, Báo cáo thuộc Dự án thuộc Định hướng quản lý phát triển du lịch tại các khu vực di sản thế giới ở Việt Nam.

Website:

1. <http://vi.wikipedia.org/wiki>
2. <http://www.vnexpress.net/gl/van-hoa/>
3. <http://www.cinet.gov.vn/>
4. http://vi.wikipedia.org/wiki/S%C3%B3_S%C6%A1n
5. <http://www.vietnamnet.com.vn>
6. <http://thanglong.cinet.vn/Pages/ArticleDetail.aspx?siteid=1&sitepageid=61&articleid=296>
7. <http://dantri.com.vn/c20/s20-456442/khai-hoi-den-soc.htm>
8. <http://www.baodulich.com/news-3551-Nguyen-so-den-Soc.html>
9. <http://laodong.com.vn/Tin-tuc/Khai-hoi-den-Soc/31744>
10. <http://baotonditich.vn/>